

Gener 2006. número 2

SD 02

OBSERVATORI DE LA
SOCIALDEMOCRÀCIA
EUROPEA

David Clark, Neil Kinnock,
Michael Leahy, Ken Livingstone,
John Monks, Stephen Twigg

Una visió de les esquerres
democràtiques per a Europa

Dominique Strauss-Kahn

Quin és el camí que té al davant
l'economia europea?

Massimo D'Alema

Com superar la Crisi Europea?

Fundació
Rafael Campalans

Index

Una visió de les esquerres democràtiques per a Europa

David Clark, Neil Kinnock,
Michael Leahy, Ken Livingstone,
John Monks, Stephen Twigg 5

Quin és el camí que té al davant l'economia europea?

Dominique Strauss-Kahn23

Com superar la Crisi Europea?

Massimo D'Alema 30

Publicació de la Fundació Rafael Campalans

Via Laietana, 38, pral. 1^a

08003 Barcelona

Tel. 93 319 54 12

Fax 93 319 98 44

e-mail: ffc@fundaciocampalans.com

<http://www.fundaciocampalans.com>

Disseny

Toni Viaplana

Presentació

Després de la crisi, diferents vies de solució

Aquest segon número de l'Observatori de la socialdemocràcia europea el publiquem poc després dels congressos celebrats per l'SPD i el Partit Socialista francès durant el mes de novembre. Tots dos congressos marcaran la vida dels dos partits dels propers anys però han resolt de manera molt diferent la crisi generada pel referèndum europeu del 29 de maig en un cas, i la derrota electoral del 18 de setembre en l'altre.

Els alemanys han sabut jugar totes les seves cartes i mantenir-se al govern en una posició gairebé immillorable, alhora que duïen a terme una renovació generacional de primer ordre en la direcció del partit. Els francesos, per contra, han tornat a tancar un congrés en fals en base a un compromís de mínims entre gairebé totes les famílies que no fa altra cosa que preservar la posició preeminent dels 'elefants' del partit, sense afrontar ni la inevitable renovació ideològica ni el necessari relleu d'una generació molt desgastada per l'acció de govern.

Aquestes dues vies de solució, aquestes dues respostes a la crisi, són significatives del moment que viuen les dues principals potències europees. Mentre a Alemanya han posat en marxa el que els francesos en dirien 'cohabitació', gràcies a l'autoimmolació de Gerhard Schröder, avançant primer les eleccions i renunciant després a la cancelleria, no sense haver deixat primer el seu partit en una posició preeminent, a França encara no han superat el xoc del 21 d'abril de 2002. En aquell moment, Lionel Jospin va ser incapaç de posar el partit per sobre de la seva situació personal, condemnant així els socialistes a perdre les eleccions legislatives i a tornar a l'oposició. La divisió interna dels socialistes francesos, que va conduir finalment al fracàs del referèndum europeu i a una nova crisi interna, no són altra cosa que la conseqüència, encara, de les decisions que es van prendre durant aquella primera crisi.

Amb tot, en aquest segon número de l'Observatori hem volgut anar més enllà dels canvis en els partits i recollir tres contribucions que miren al futur. Són tres textos publicats recentment a la nova revista Social Europe, editada pel Partit dels Socialistes Europeus en col·laboració amb la Fondazione Instituto Gramsci i el Renner Institut, la fundació dels socialdemòcrates austríacs. Una revista que vol omplir el buit que existia d'un òrgan d'expressió de tots els socialistes europeus.

En primer lloc, presentem un text signat per sis representants del laborisme britànic i inspirat per un setè, Robin Cook, el que fou ministre d'exterior durant el primer mandat de Tony Blair, president del Partit dels Socialistes Europeus i speaker de la Cambra dels Comuns fins a la seva dimissió per un desacord profund amb la política bel·licista del seu primer ministre a l'Iraq.

Aquesta contribució té la voluntat de mostrar un camí a seguir per sortir de la crisi actual, ja que entenen que la crisi europea "és un problema particular per a les esquerres" i, per tant, només es podrà resoldre si posem l'accent en els valors, en un model econòmic i social sostenible, en el reforçament de les responsabilitats internacionals d'Europa, i en el reforçament de la democràcia europea. És una contribució que alhora té el mèrit de ser crítica amb Tony Blair, a qui acusen de rebutjar l'Europa social i de no dur a la pràctica els objectius que defineix en els seus discursos.

En segon lloc, publiquem un article de l'ex primer ministre italià Massimo D'Alema que recull la seva intervenció al Fòrum Progressista Global de Milà. D'Alema fa inventari de la derrota del 'reformisme europeu', exemplificada en el fracàs de l'Estratègia de Lisboa primer i del Tractat Constitucional europeu després, alertant finalment sobre les conseqüències desastroses que pot tenir per al projecte europeu una reducció sensible del seu pressupost i, en conseqüència, de les seves polítiques comunes.

Finalment, acabem amb un article que mira el futur amb més optimisme, amb l'optimisme de la voluntat característic d'aquells que estan convençuts que encara els hi resta molt per fer. Aquest és el cas de l'ex-ministre d'economia francès Dominique Strauss-Kahn, que segueix lluitant per a fer realitat un veritable programa reformista a França que possibiliti el relleu de la seva economia. En aquest programa reformista Europa hi té un paper més que rellevant i per això segueix apostant per la necessitat d'invertir en innovació per tal de posar en marxa una política industrial comuna potent que es converteixi en la base d'una política econòmica europea de relleu que permeti augmentar la productivitat i la competitivitat de les velles economies europees.

Amb aquest segon número de l'Observatori pretenem, doncs, seguir donant a conèixer reflexions i aportacions de la socialdemocràcia europea que ens puguin ser útils, també, per al nostre debat sobre el futur d'Europa i de l'esquerra europea.

Albert Aixalà

Director de la Fundació Rafael Campalans

Una visió de les esquerres democràtiques per a Europa

→ Una visió de les esquerres democràtiques per a Europa
de David Clark, Neil Kinnock, Michael Leahy, Ken Livingstone, John Monks, Stephen Twigg

Prefaci

Aquesta declaració forma part del llegat polític de Robin Cook. Ell la va suggerir en una reunió dels principals laboristes proeuropeus que es va celebrar al restaurant Gay Hussar del Soho la nit en què el referèndum francès va rebutjar el Tractat Constitucional Europeu. La reunió s'havia organitzat per planificar la campanya per al referèndum britànic, però s'acabà convertint en una anàlisi post mortem de la derrota. Fidel al seu caràcter, en Robin estava convençut que els proeuropeus no s'havien d'enfonsar en la desesperació, sinó que s'havien de reagrupar i establir algunes mesures pràctiques en el marc d'una campanya nova i més eficaç per defensar la idea d'Europa. Va concebre aquesta declaració com la primera de dues etapes. Malauradament, va resultar ser l'últim projecte en el qual vaig treballar amb ell després de més d'una dècada de col·laboració política.

La declaració reflecteix per si sola els punts de vista dels seus signants, però la presència d'en Robin encara es deixa sentir. Havia revisat i aprovat un esborrany i a la nostra reunió, pocs dies abans de la seva mort, vam tenir una llarga xerrada sobre la declaració. Estava tan absorbit per aquesta qüestió que va demanar que se li enviés per email una versió revisada a un hotel de les Highlands on s'hauria d'allotjar el 7 d'agost. No hi pogué anar. No tinc cap dubte que si en Robin hagués viscut per veure la versió definitiva, l'hauria revisada per afegir-hi les seves correccions a mà, tal com li he vist fer en innumerables ocasions. El seu argument principal, però, - que les esquerres democràtiques haurien de veure la Unió Europea com a vehicle per a un canvi progressista - era seva. Es pot considerar com una autèntica declaració dels seus ideals polítics.

Els orígens de l'emergència d'en Robin com a líder proeuropeu han estat objecte de molts comentaris, molts dels quals poc fonamentats. Una teoria especialment equivocada és que va acollir les idees proeuropees per la influència dels funcionaris de la Foreign Office. Això deixa de banda el fet que ja era un convençut defensor de la integració europea molt abans que els laboristes arribessin al poder el 1997. Va ser, tal com ell mateix sovint assenyalava, el Ministre a l'Ombra per Europa, nomenat per Neil Kinnock per allunyar el Laborisme de la posició de retirada en què es trobava després de la derrota electoral de 1983.

L'evolució del pensament d'en Robin sobre Europa fou gradual. Va votar a favor de la retirada el 1975 quan Europa es veia com poc més que un mercat comú, però posteriorment canviaria d'opinió quan el potencial d'Europa com a projecte polític i social va començar a esdevenir més evident. Als anys 90 havia assumit la postura que la globalització havia reduït la capacitat dels estats d'afrontar els reptes més seriosos per si sols i que el futur de la política progressista havia de passar per una cooperació internacional més profunda i, concretament, per la integració europea. Era una conclusió que encaixava de manera natural amb els seus instints internacionalistes. Gran Bretanya, segons el seu parer, mai no se'n sortiria en l'ampli món a menys que primer fos capaç de crear un front comú amb els seus veïns més propers.

Es va mostrar crític amb alguns aspectes específics de la política de la UE. L'última vegada que el vaig veure es queixava sobre el que considerava una interferència injustificada de la Comissió Europea en la indústria hípica britànica, quelcom tan proper al seu cor com Europa. Es va mantenir convençut, però, que Gran Bretanya, i el moviment laborista en particular, hauria de considerar la Unió Europea com una oportunitat i no com una amenaça, i rebutjava la idea que Gran Bretanya se'n pogués desentendre.

Per sorpresa de molts, en Robin va prosperar en l'escenari europeu mentre ocupà el seu càrrec de Secretari d'Assumptes Exteriors. Tothom que el coneixia sobretot per les seves combatives intervencions a la Cambra dels Comuns s'hauria hagut d'esforçar per reconèixer el Robin Cook que treballava als passadissos de Brussel·les, mirant de trobar pacientment consens i arribar a acords. Al final del seu mandat com a Secretari d'Exteriors, els seus col·laboradors el van arribar a considerar el ministre d'exteriors més respectat i influent d'Europa. En Robin, però, no era només un diplomàtic per al seu país. La seva visió d'Europa era profundament política i la seva feina reflectia un gran compromís amb la solidaritat de nacions i pobles. Un dels èxits dels que estava més orgullós va ser haver exercit com a President del Partit dels Socialistes Europeus de 2001 a 2004.

En Robin rebutjava l'escola individualista de la història i s'hauria enfadat amb el suggeriment que la causa per Europa s'havia debilitat d'una manera important després de la seva desaparició. La veritat, però, és que tots els membres del moviment laborista que recolzen la plena implicació de Gran Bretanya a Europa han perdut un bon amic i un líder inspirador. Aquells que deixa enrere li deuen a la seva memòria continuar la lluita en la seva absència.

Una visió de les esquerres democràtiques per a Europa

Ens trobem en un moment decisiu del desenvolupament tant de la Unió Europea com de les esquerres democràtiques. De fet, al nostre parer, el futur de totes dues estan estretament relacionades. L'esquerra europea no pot dur a terme la seva visió d'un ordre social més just en un continent que es troba

fragmentat tant des del punt de vista econòmic com del polític. Europa no pot reeixir a menys que respongui de manera eficaç a la demanda dels europeus de seguretat i justícia social. Posar en dubte qualsevol d'aquestes dues veritats fonamentals seria un greu error. És per això que animem als proeuropeus del moviment laborista que s'uneixin i retin aquells que veuen en les actuals dificultats d'Europa una oportunitat per debilitar-la o empènyer-la en una direcció més neoliberal.

La idea que els pobles del món es troben units per interessos comuns i una humanitat comuna, evidentment no és un producte recent de l'era global; ha estat fonamental en l'ideari socialista des de la seva creació. Tanmateix, les esquerres democràtiques sovint no han estat capaces de traduir els seus valors internacionalistes a la realitat pràctica d'un ordre mundial progressista basat en unes institucions fortes i efectives. La Unió Europea certament no és perfecta, però és l'organització internacional més avançada i exitosa que s'ha creat mai. Malgrat els seus defectes, és la prova vivent de la capacitat de la humanitat de deixar de banda les diferències nacionals i gestionar els seus assumptes de manera comuna. Es tracta d'una consecució massa valuosa per desapropiar-la o posar-la en perill per la negligència.

La defensa de les esquerres democràtiques de la reforma de modernització de la Unió Europea és del tot honesta i ningú no s'hauria de fer il·lusions creient que existeix un camí alternatiu fàcil per al tipus de món que volem. El fracàs del projecte europeu no anunciaria una nova era d'avenç progressista: condemnaria Europa a la rivalitat econòmica i política que ha demostrat ser tan ruïnosa en el passat. Per tant, el moviment laborista i els seus aliats a Europa tenen la responsabilitat de treure partit de tot el que s'ha aconseguit fins ara i advocar per un canvi radical des de dins.

El corol·lari d'això és que Europa ha de ser més que un mercat per a la lliure circulació de béns, serveis, mà d'obra i capital. Ha de ser un instrument per regular els mercats en l'interès públic i restablir els valors humans en la vida econòmica del nostre continent i de tot el món. Aquesta és la raó de ser d'Europa i el seu èxit real: no només ha de servir per a la promoció del comerç lliure, sinó també per a la creació d'un marc que permeti que el comerç es gestioni de conformitat amb les normes i les

institucions que determinin políticament els governs electes. Al món real això és quelcom que els països europeus més grans ja no poden esperar aconseguir per si sols i, per tant, han de mirar de fer-ho actuant de manera col·lectiva. Ja s'han realitzat progressos en camps com els estàndards del consumidor, la protecció mediambiental, els drets socials, entre molts altres. Europa, però, té el potencial i la necessitat de fer molt més, simplement pel fet que els reptes, les oportunitats i les amenaces més grans als quals s'enfronta tenen un abast transnacional.

L'objectiu d'aquesta declaració, per tant, és doble: replantejar la defensa de les esquerres democràtiques a favor de la integració política i econòmica d'Europa i establir un punt de vista sobre com es podria reformar la Unió Europea per convertir-la en un instrument més efectiu per al progrés social i econòmic. Ningú no es pot imaginar que serà fàcil, però una alternativa com la desil·lusió seguida per la desintegració seria una catàstrofe per a la política progressista i la seguretat de les nacions.

La crisi europea

El fracàs del Tractat Constitucional Europeu a l'hora d'obtenir l'aprovació popular en els referèndums francès i holandès és un símptoma, no la causa, d'una crisi a la política europea. El recolzament a la Unió Europea s'ha reduït sensiblement en l'última dècada i mitja: del 72% a tots els estats membre registrat al 1990, s'ha passat al 54% actual. En el mateix període, el recolzament a Gran Bretanya ha caigut del 57% al 36%. Tanmateix, la majoria de les elits polítiques d'Europa no han estat capaces d'interpretar les senyals d'avertència. La presa de decisions a Europa ha estat massa tecnòcrata i remota, massa centrada en el procés en lloc de fer-ho en els resultats i massa poc interessada en fer front als reptes de la percepció, la comprensió i el consentiment públics.

Molt pocs europeus consideren la Unió Europea essencial per al seu benestar. De fet, pocs tenen un idea particularment clara sobre la seva funció. Part d'això es pot atribuir al pas del temps i als esdeveniments dels últims cinquanta anys. La realitat més profunda és que sense un motiu clar per a l'existència, la Unió Europea es considerarà cada cop més com un nivell més de burocràcia, o el que és pitjor, part d'un fenomen més ampli en el qual la gent se senti a mercè d'uns processos globals anònims

**El fracàs del
projecte europeu no
anunciaria una nova era
d'avenç progressista:
condemnaria europa a la
rivalitat econòmica i política
que ha demostrat ser tan
ruïnosa en el passat.**

que escapen al seu control. Aquesta incertesa i inseguretat prevalents l'exploten els moviments nacionalistes i populistes que defensen el retorn a les antigues certeses, en gran part imaginades, i que practiquen la política de l'exclusió nacional i ètnica. A menys que Europa passi a considerar-se com a part de la solució als reptes quotidians de la vida i de la feina, sempre es considerarà com un problema.

La barreja entre el desconcert públic i les sospites sobre la Unió Europea es tradueixen en el que es percep com una manca de 'legitimitat'. Això es deu bàsicament a la manca de coratge polític, clarividència i una defensa persistent. Els líders europeus no han assumit la responsabilitat d'explicar els avantatges i el potencial d'integració als ciutadans i massa sovint els ha semblat convenient culpar 'Brussel·les' quan les coses s'han torçat. Tampoc no han estat capaços de construir una visió política en la qual una Europa més integrada amb polítiques rellevants i unes institucions responsables es consideri que té un paper essencial a l'hora d'augmentar la sobirania i salvaguardar els interessos de cada estat membre.

La tasca de
les esquerres
proeuropees ha de ser
contribuir a una major
uniformitat entre els objectius i
l'acció política, mitjançant el
desenvolupament i l'articulació
d'una agenda clara per a la
reforma i la renovació del
projecte europeu en una direcció
progressista.

Això forma part d'una tendència més àmplia de pèrdua de fe en la capacitat del govern de canviar les vides de la gent a millor, però és quelcom que governs successius de diversos estats membres han alimentat.

Des d'aquesta perspectiva, la crisi europea resulta problemàtica per a les esquerres. Aquells que estan contents amb que el destí de la humanitat estigui determinat per la mà invisible de les forces del mercat o pel conjunt d'iniciatives privades creuen que no els cal témer res en un món on la política quedi circumscrita a l'àmbit nacional. De fet, prefereixen unes condicions en les quals les decisions importants estiguin més enllà de l'abast sobirà dels governs electes. D'altra banda, per a aquells que creuen que la gent hauria de poder modelar el seu propi futur, de manera conscient i a través dels seus representants electes, la necessitat d'una Unió Europea forta, eficaç i rellevant amb unes institucions responsables hauria de ser clara.

A la Gran Bretanya, però, el consens proeuropeu que formava part del renaixement laborista de finals dels 80 i principis dels 90 passa per una època de molta pressió. Igual que a França i a d'altres països, alguns sectors de les esquerres afirmen que se senten desil·lusionats amb l'aparent retirada de la visió social d'Europa descrita per Jacques Delors en el seu discurs al Congrés de Sindicats el 1988 i emfatitzada per aquells que canviaren la direcció política del laborisme durant aquells anys. S'ha produït una reacció en contra del que a vegades sembla un èmfasi unilateral en la liberalització del mercat que s'ha expressat en un escepticisme creixent sobre el valor i l'objectiu de la integració europea.

Al govern laborista li correspon un cert grau de responsabilitat per a aquest aparent debilitament de la coalició proeuropea. Després d'adoptar inicialment una postura proeuropea forta i pràctica, ha dilapidat un capital polític escàs mirant de mitigar els elements de la dreta (especialment en els mitjans) que mai no es podran reconciliar a la Unió Europea. Aquesta deficiència s'està pagant amb la pèrdua de recolzament al bàndol de les esquerres. No té cap sentit que els ministres laboristes tornin d'importantes negociacions del tractat declarant que el seu principal èxit fou garantir que el tractat no farà res per millorar l'ocupació i els drets socials. No és una estratègia que pugui unir o inspirar el moviment laborista ni a ningú que vulgui que el canvi econòmic vagi acompanyat de progrés social.

En el seu recent discurs al Parlament Europeu, que va rebre una bona acollida, Tony Blair va dir que volia una Europa política i social, no només una zona de lliure comerç. Es tracta d'un sentiment que tothom que formi part del moviment laborista i de les esquerres europees en general ha d'aplaudir de tot cor. Les paraules, però, no poden substituir l'acció, i les postures adoptades pel govern laborista britànic sobre, per exemple, els horaris laborals i els drets d'informació i consulta per als empleats han entrat en conflicte massa sovint amb aquesta aspiració. És el moment d'assolir una major uniformitat entre els objectius i l'acció política. La tasca de les esquerres proeuropees ha de ser contribuir a aquest objectiu mitjançant el desenvolupament i l'articulació d'una agenda clara per a la reforma i la renovació del projecte europeu en una direcció progressista.

Europa: una unió de valors

Malgrat tots els problemes actuals, la integració europea és un cas d'èxit excepcional. Ha assolit l'objectiu original de la comunitat de fer que la guerra entre els seus membres sigui una cosa impensable, fins a tal punt que la pau a Europa s'acostuma a considerar com garantida. Ha construït el mercat únic més gran del món, fomentant la creació de llocs de treball, el creixement i els estàndards de vida. Ha donat a milions de ciutadans de la UE l'oportunitat de viatjar des del seu país d'origen per viure i treballar a d'altres parts de la Unió. És el bloc comercial més gran del planeta i té potencial per utilitzar aquest poder per afrontar els desequilibris globals i construir, a la vegada, la seva pròpia prosperitat futura. Ha mostrat solidaritat amb les regions més pobres d'Europa proporcionant finançament estructural i ajudant a països com Irlanda i Espanya a realitzar enormes avenços cap a la prosperitat. Ha esdevingut el principal proveïdor d'ajuda humanitària i ha desplegat assistència al desenvolupament a tot el món. Ha promogut el canvi polític en acollir les noves democràcies de l'Europa central i de l'est i facilitant-ne la seva reforma i reconstrucció.

En l'última dècada, la Unió Europea ha emprès els seus dos projectes més ambiciosos: la creació d'una moneda única, que inclou dotze estats, i rondes successives d'ampliació, que aconseguiran que es dupliquin els seus membres de dotze a vint-i-cinc. El canvi sempre provoca perturbacions i potser era inevitable que emprendre tots dos projectes de manera simultània provoqués una reacció negativa en alguns sectors de l'opinió pública. Tanmateix, el fet que Europa hagi estat capaç de dur-los a terme hauria de ser suficient per dissipar la tesi, tan de moda últimament, que afirma que la integració europea es troba en hores baixes.

La llista de països que fan cua per entrar a la Unió Europea i que aspiren a formar part de l'eurozona continua creixent i, a tot el món, veiem com formacions regionals com el Mercosur, la Unió Africana i l'ASEAN miren d'emular els èxits d'Europa. L'actual sensació d'euroessimisme contrasta fortament amb la força d'Europa i amb el seu futur potencial. Els nostres líders polítics haurien de reconèixer aquest fet i defensar Europa amb més determinació i

La llista de països que fan cua per entrar a la Unió Europea i que aspiren a formar part de l'eurozona continua creixent i, a tot el món, veiem com formacions regionals com el Mercosur, la Unió Africana i l'ASEAN miren d'emular els èxits d'Europa. L'actual sensació d'euroessimisme contrasta fortament amb la força d'Europa i amb el seu futur potencial.

confiança. Si no ho fan, el secessionistes (principalment de dretes) se'n beneficiaran. La manca de seguretat en relació amb Europa no només significa rebre les crítiques per part dels proeuropeus. Significa vots per a partits que sembren i cullen el sentiment aïllacionista.

Resulta evident que el recolzament públic per a Europa no es pot obtenir o mantenir simplement vivint dels èxits del passat. Aquest recolzament només es pot aconseguir si Europa es continua adaptant, anant cap endavant i proporcionant solucions

No hi ha res
d'antiamericà en
reconèixer que Europa és
diferent en les seves percepcions
i aspiracions culturals i socials.
Això tampoc no hauria
de fer disminuir el nostre
desig de mantenir una bona
relació transatlàntica
a llarg termini.

pràctiques als problemes moderns. La visió d'un continent en pau i unit construït gradualment sobre uns fonaments de cooperació econòmica tenia sentit en les ruïnes d'una Europa devastada per la guerra. Ara, però, els objectius de posar fi a la guerra al nostre continent i crear una comunitat econòmica ja no són suficients per sostenir el procés d'integració. El primer queda massa lluny de l'experiència o perspectiva dels europeus més moderns, i el segon és massa gerencial i despolititzat.

Per poder prosperar al segle XXI, la integració europea necessita fixar nous objectius que li permetin disposar de la comprensió i el recolzament dels pobles d'Europa i no només el de les seves elits polítiques. Estem convençuts que els fonaments del projecte europeu haurien de ser els seus valors comuns, un compromís compartit per posar-los en pràctica i la creença que ofereixen el millor camí cap a la seguretat i la prosperitat.

Els valors d'Europa es manifesten clarament en molts estudis d'opinió comparatius internacionals. Les nacions europees representen un ventall divers d'experiències i d'idees, però tenen en comú un seguit de percepcions i preferències polítiques i socials clarament identificables, producte d'una història i una cultura úniques d'Europa. Aquestes percepcions es fan molt evidents en una àmplia gamma de qüestions econòmiques, socials, internacionals i morals. Els Pew Global Attitudes Surveys suposen només una de les fonts autoritzades per extreure aquesta conclusió.

Quan se'ls preguntà si és més important que el govern garanteixi que tothom tingui cobertes les seves necessitats bàsiques o que la gent no estigui sota el control del govern, els europeus escolliren la primera en una proporció d'aproximadament dos a un: Gran Bretanya 62%-33%, França 62%-36%, Alemanya 57%-39% i Polònia 64%-31%. Els estatunidencs, però, escolliren la llibertat envers el govern en una proporció del 58% al 34%. Els que estaven molt d'acord amb la frase que el govern té la responsabilitat de tenir cura dels pobres foren els següents: Gran Bretanya 59%, França 50%, Alemanya 45% i Polònia 59%. Als Estats Units, només el 29% s'hi mostraren d'acord.

Aquesta divergència d'actitud no només queda clara a partir d'altres estudis similars que s'han realitzat al llarg dels anys, sinó que també queda palesa en les tan diverses tries polítiques que realitzen europeus i estatunidencs. Mentre que les societats europees mostren un fort vincle amb l'estat del benestar i els mecanismes de la protecció social col·lectiva, els nord-americans són partidaris del que ells anomenen govern mínim i responsabilitat individual. Els motius d'això tenen molt a veure amb les diferències en l'experiència històrica. Mentre els nord-americans creuen que han creat un nou món en el qual l'estigma de les classes socials s'ha eliminat i on s'ha alliberat el potencial individual, els europeus encara mantenen que les diferències sistèmiques en les condicions socials tenen un impacte nociu en les oportunitats de la vida. Històricament, aquest punt de vista estava representat per l'auge d'unes idees i moviments laboristes i social democràtiques organitzades, però també té unes fortes arrels en la doctrina social i religiosa, fet pel qual el Model Social Europeu segueix gaudint d'un fort suport a tot l'espectre polític, des de les esquerres fins al centre-dreta.

Es poden observar unes diferències similars en altres qüestions. Els europeus estan molt més compromesos que els nord-americans amb un multilateralisme basat en el dret i les institucions internacionals. La creença que s'hauria d'obtenir l'aprovació de l'ONU abans d'utilitzar les forces militars és del 64% a la Gran Bretanya, del 63% a França, del 80% a Alemanya i només del 41% als Estats Units. Les nacions d'Europa també són més seculars i liberals des del punt de vista social. El 58% dels nord-americans creuen que és necessari creure en Déu per tenir un comportament moral correcte, comparat amb només el 25% a la Gran Bretanya, el 13% a França, el 33% a Alemanya i el 38% a Polònia.

En poques paraules, no hi ha res d'antiamericà en reconèixer que Europa és diferent en les seves percepcions i aspiracions culturals i socials. Això tampoc no hauria de fer disminuir el nostre desig de mantenir una bona relació transatlàntica a llarg termini. Malgrat les diferències en els punts de vista, Europa i els Estats Units comparteixen una herència democràtica comuna i un interès conjunt en defensar-la. Als Estats Units, però, no els ha faltat mai l'autoconfiança per celebrar la seva excepcional identitat i tampoc no li hauria de faltar a Europa. Una aliança entre iguals en la qual totes dues parts es mantinguessin fidels a elles mateixes és més susceptible de realitzar una aportació positiva al món que no pas una de basada en la dominació evident, amb el consegüent ressentiment per una part i arrogància de l'altra.

D'això se n'hauria de desprendre clarament que els valors comuns d'Europa es corresponen estretament amb els que ha definit el moviment laborista des de la seva creació: internacionalisme, solidaritat, igualtat i la creença que la vida econòmica hauria de ser compatible amb les necessitats de la societat. El laborisme necessita socis per tal d'assolir els seus objectius polítics i no hi ha cap altre lloc al món on li sigui més probable trobar-los que a Europa. S'hauria de considerar qualsevol proposta que reforci la capacitat d'Europa d'aplicar els seus valors en forma de polítiques comunes i consecucions pràctiques amb entusiasme.

Aquest punt és especialment important, ja que les proves mostren que aquests valors tenen un gran atractiu per als britànics. Ni els estudis ni l'experiència

El laborisme
necessita socis
per tal d'assolir els seus
objectius polítics, i no hi ha cap
altre lloc al món on li sigui més
probable trobar-los que a
Europa. S'hauria de considerar
qualsevol proposta que reforci
la capacitat d'Europa d'aplicar
els seus valors en forma de
polítiques comunes i
consecucions pràctiques amb
entusiasme.

corroboren la creença tan estesa que existeixi una divisió entre la Vella Europa i la Nova Europa o l'argument que els valors britànics estiguin més propers als dels Estats Units. Les poblacions dels nous i els vells estats membres pensen de manera molt similar en les qüestions clau. De fet, l'opinió pública britànica sovint es mostra més igualitària i socialment progressista que molts altres països europeus. La creença que existeixen fortes divergències en els valors centrals a Europa és una il·lusió, impulsada per la dreta, que cal derrocar enèrgicament amb els fets.

Una major consciència dels valors compartits d'Europa és un component fonamental de qualsevol esforç per aconseguir recolzament per a la idea que Europa té un interès conjunt en unir-se per promoure'ls i defensar-los. També és fonamental en la tasca de desmantellar els prejudicis sobre altres europeus que han estat encoratjats de manera assídua per les forces eurofòbiques, especialment les de la premsa britànica

La majoria de
votants francesos
i holandesos no van votar
per rebutjar la integració
europea com a tal.
Aprofitaven l'oportunitat
per exigir als líders europeus
que es prenguessin
seriosament el seu desig
d'una major seguretat i certesa
en un món que canvia a un
ritme molt ràpid.

i alguns sectors de la política britànica. Es tracta d'un repte de lideratge polític a Gran Bretanya i Europa en un sentit més ampli i envers el qual el Laborisme ha de reaccionar.

Europa i globalització

És molt evident que la integració europea no fou concebuda com a resposta a la globalització. Quan la Comunitat Europea del Carbó i l'Acer fou fundada el 1951, es van fixar els tipus de canvi, els problemes mediambientals es consideraven una qüestió d'àmbit nacional, els desplaçaments i les comunicacions internacionals eren patrimoni de les elits i els estats mantenien un monopoli de les forces armades. Era impossible preveure els reptes moderns dels volàtils mercats globals, el canvi climàtic, la migració massiva i el crim i el terrorisme internacional. Tanmateix, al construir un espai polític transnacional, els països d'Europa han creat un marc dins del qual respostes

i solucions efectives a aquests problemes han esdevingut possibles i, en molts àmbits, ja s'han desenvolupat. Aquest hauria de ser un objectiu prioritari per a la Unió Europea del segle vint-i-un.

Discutir si la globalització és bona o dolenta és simplista. El seu impacte social i econòmic ha estat massa irregular per què sigui possible realitzar aquest tipus de judici. D'una banda, la globalització permet que molta gent tingui accés al millor que pot oferir el món i té el potencial d'enriquir l'experiència humana. De l'altra, ha creat noves formes d'inseguretat i trastorns socials a les quals s'ha de posar remei. La resposta no rau ni en l'aïllacionisme ni en un laissez-faire sense més, sinó en trobar l'equilibri adient entre obertura i regulació en l'interès comú. Això només es pot aconseguir mitjançant l'acció i els acords col·lectius a un nivell internacional.

Massa persones d'esquerres accepten aquesta anàlisi sense arribar a la seva conclusió lògica. La gestió efectiva dels assumptes globals és una tasca enorme i només es pot aconseguir mitjançant uns organismes internacionals basats en normes amb una capacitat reguladora forta. Si la Unió Europea, que té les institucions i els valors més forts de qualsevol organització internacional, no constitueix un component essencial d'aquest projecte, de quina altra manera es pot assolir? L'internacionalisme de les esquerres no pot ser merament declaratori; sinó que ha d'assumir una forma pràctica. Imaginar que hi ha una opció millor és, tal com digué una vegada Altiero Spinelli, 'deixar el terreny de la realitat i refugiar-se en esperances vanes i nuboloses.'

Que els pobles d'Europa volien que tingués aquest paper va quedar prou clar en la postura adoptada pels votants francesos i holandesos en els seus referèndums. La majoria no van votar per rebutjar la integració europea com a tal. Aprofitaven l'oportunitat per exigir als líders europeus que es prenguessin seriosament el seu desig d'una major seguretat i certesa en un món que canvia a un ritme molt ràpid. La resposta dels nostres líders no pot ser simplement repetir el mantra que la 'globalització és bona per a tu' i que Europa s'ha de 'modernitzar o morir' o aplacar les forces populistes que feren campanya pel 'No' amb arguments aïllacionistes i racistes. Si és així, el resultat serà un augment del suport als moviments polítics que prediquen el nacionalisme, el xovinisme i el proteccionisme.

La visió neoliberal de la globalització, entesa com una força irresistible d'una naturalesa que escapa al control dels governs, no s'adiu amb la realitat. El poder polític té un paper fonamental a l'hora de determinar el seu curs. Resulta sorprenent que les nacions que més s'han beneficiat de la globalització ho hagin fet ignorant els principis clau de la ideologia neoliberal. Els Estats Units, la Xina i la Índia són estats de la mida d'un continent amb un pes i presència geopolítica suficient per interactuar amb el món exterior segons les seves pròpies condicions. Els Estats Units fan servir el seu status de reserva internacional del dòlar per contreure dèficits externs que obligarien qualsevol altre país a deflacionar la seva economia. La modernització econòmica de la Xina, que clarament no és una democràcia, ha suposat un element de pes en la direcció de l'estat cap a controls del capital, juntament amb la propietat de dels bancs i parts importants de la indústria per part de l'Estat. La Índia, la democràcia més gran del món, també té controls de capital i una política econòmica intervencionista.

Els més perjudicats pel procés de globalització han estat els països amb uns mercats domèstics relativament petits i, per tant, amb una forta dependència del comerç i la inversió internacionals. Les crisis financeres que han patit el Sud-Est Asiàtic i Sud Amèrica, i el persistent subdesenvolupament i endeutament de l'Àfrica sub-sahariana, són els exemples més obvis de com es poden veure afectats els vulnerables. La crisi de l'FMI de 1976 a Gran Bretanya i el vol de capitals que va desestabilitzar el govern Mitterrand a França a principis dels anys 80 demostren que Europa no és immune a aquesta amenaça. Per a les nacions d'Europa, la lliçó hauria de ser molt clara. En unes condicions globalitzades (ara ja permanents) només poden esperar salvaguardar els seus interessos de manera efectiva si actuen col·lectivament.

L'objectiu de la Unió Europea hauria de ser influir i gestionar el procés de globalització de manera que es maximitzin els avantatges i es minimitzin els costos per als europeus i per a tot el món. Hauria de mirar de posar èmfasi en la primacia de la política democràtica i garantir que s'utilitza per fer que l'operació del mercat sigui compatible amb les necessitats de la societat humana. Per aconseguir-ho, és fonamental que es creï un nou ordre econòmic

L'objectiu de la Unió Europea hauria de ser influir i gestionar el procés de globalització de manera que es maximitzin els avantatges i es minimitzin els costos per als europeus i per a tot el món. Hauria de mirar de posar èmfasi en la primacia de la política democràtica i garantir que s'utilitza per fer que l'operació del mercat sigui compatible amb les necessitats de la societat humana.

internacional en el qual la recerca dels beneficis nacionals disfressats de liberalització se substitueixen per un intent conscient de gestionar l'economia global de manera igualitària i per a l'interès comú.

Hi ha diversos components que cal tenir en compte. Una opció que mereix ser considerada amb deteniment és un nou sistema internacional de gestió dels tipus de canvi i controls del capital per evitar que els fluxos financers especulatius pertorbin les economies estables. Només a l'última dècada, Rússia, l'Est d'Àsia i Sud Amèrica han experimentat el caos i la destrucció social provocada pels grans i sobtats moviments dels tipus de canvi. Tot i això, el potencial per a una crisi molt més gran és inherent als enormes desequilibris que caracteritzen l'economia moderna global. L'actual dèficit comptable de 500.000 milions de dòlars dels Estats Units i la seva dependència de

Existeix un reconeixement més ampli que mai de la necessitat que la gestió de l'economia global es basi en la solidaritat. Hi hauria d'haver mecanismes de redistribució que repliquin les polítiques socials i regionals de la Unió Europea a escala global.

la voluntat dels bancs centrals de l'Est d'Àsia de comprar i mantenir dòlars suposa un problema especial. Una resolució sobtada podria crear una recessió a tot el món. La moneda única converteix Europa en una força real a l'economia global. Aquesta influència s'hauria d'utilitzar per fer pressió per aconseguir un ordre monetari internacional més estable i igualitari.

Una altra opció podria ser un mecanisme per gestionar els desequilibris comercials globals. El Fabian Globalisation Group ha elaborat una proposta per dur-ho a terme en la forma d'una unió de compensació internacional similar a la que defensà John Maynard Keynes als anys 40. L'essència d'aquesta idea és que els països amb excedents comercials estarien obligats a reciclar-los de manera que responguessin a la demanda econòmica global i permetre als països amb dèficits comercials recuperar l'equilibri. Un sistema com aquest facilitaria el comerç lliure, però de manera que beneficiés tothom.

Un altre objectiu hauria de ser l'establiment de referències globals en els àmbits social i mediambiental i la seva integració en les normes del comerç internacional. No hi ha res de proteccionista en la idea que el lliure comerç hauria de ser un comerç just. Els països no haurien de poder buscar avantatge competitiu mitjançant l'explotació dels treballadors i la degradació del medi ambient comú. Per tal d'assegurar un accés amb garanties als mercats mundials, els països haurien de complir uns estàndards mínims, que s'haurien d'establir en uns nivells realistes, però amb l'ambició d'apujar-los amb el temps a mesura que el nivell de vida de les nacions més pobres comenci a augmentar.

Evidentment, la justícia ha de prevaler en tots els casos. Els països de la Unió Europea no són els únics culpables de desfavorir el món en vies de desenvolupament amb el pagament de subsidis agrícoles que distorsionen el mercat: els Estats Units, per exemple, protegeixen els seus ramaders amb milions de dòlars d'ajut cada any. La Unió Europea, però, hauria d'obrir el camí de l'abolició d'aquesta i d'altres pràctiques comercials injustes. Entre les mesures inicials hi hauria d'haver una reforma més radical de la Política Agrícola Comuna, l'abolició progressiva del règim del sucre, la finalització dels subsidis per a les exportacions agrícoles i una obertura més gran dels mercats europeus a les matèries primeres de molts països en vies de desenvolupament.

Finalment, existeix un reconeixement més ampli que mai de la necessitat, tant material com moral, que la gestió de l'economia global es basi en la solidaritat. De forma coherent amb això, hi hauria d'haver mecanismes de redistribució que repliquin les polítiques socials i regionals de la Unió Europea a escala global. L'agenda de desenvolupament ha fet recentment un important pas endavant, i Tony Blair i Gordon Brown tenen part del mèrit pel paper de liderat que han tingut. Encara hi ha dubtes, però, sobre si existeixen els recursos i la voluntat política a altres llocs en la quantitat necessària per complir el Objectius de Desenvolupament del Mil·leni de l'ONU. L'objectiu hauria de ser desenvolupar un corrent de finançament que fos independent de la caritat i els capricis dels estira i arronses intergovernamentals. Una idea que mereix ser considerada amb deteniment és la proposta francesa d'un impost per als desplaçaments aeris internacionals.

Aquestes polítiques serien la base per a un New Deal global: un acord social i econòmic entre el món desenvolupat i el món en vies de desenvolupament en virtut del qual les normes de la globalització estiguin estructurades de manera que beneficiïn tothom. Pressuposen, però, una Europa que pugui parlar i actuar com un únic ens. L'alternativa és una Europa en la qual hi hagi una multiplicitat de polítiques nacionals amb el resultat que els mercats globals i els països grans i poderosos modelin la globalització en benefici propi.

Un model econòmic i social sostenible

Els valors europeus es reflecteixen en les decisions polítiques que prenen els europeus. En la política social i econòmica, això inclou el suport de la pluralitat i la democràcia política, l'aprovació de l'economia mixta i un fort compromís envers el benestar públic, la cohesió social i la redistribució de la riquesa. Parlar d'un model social europeu pot ser una generalització excessiva, però és evident que existeix un ideal social comú que es troba clarament representat en la manera com els països europeus miren de garantir el benestar social mitjançant serveis finançats de manera col·lectiva, ajut social universal, igualtat d'oportunitats en educació i feina, i dret a la salut i a la seguretat a la vida i a la feina. A Gran Bretanya, això s'il·lustra de manera molt òbvia en un recolzament sense reserves de la Seguretat Social i altres trets de l'estat del benestar com ara l'escolarització gratuïta i les prestacions per als malalts i la gent gran.

Aquest ideal social rep actualment més atacs ideològics dels que havia rebut mai. El poc creixement i uns nivells persistents d'atur en algunes de les economies europees més grans són alguns dels arguments que utilitzen els defensors del model comercial americà com a prova que l'economia de mercat social és escleròtica i ineficaç. Si realitzem una anàlisi objectiva, però, veiem que no existeix cap correlació entre els nivells de regulació del mercat laboral, la fiscalitat i la despesa pública, d'una banda, i el rendiment econòmic de l'altra. Si n'existís alguna, les economies danesa, sueca, finesa, holandesa i austríaca es trobarien entre les economies menys exitoses en lloc de ser les que obtenen millors resultats.

De fet, hi ha bons motius per creure que aquests països han reeixit precisament perquè han mantingut uns estàndards laborals i de benestar decents i han

Parlar d'un model social europeu pot ser una generalització excessiva, però és evident que existeix un ideal social comú que es troba clarament representat en la manera com els països europeus miren de garantir el benestar social mitjançant serveis finançats de manera col·lectiva, ajut social universal, igualtat d'oportunitats en educació i feina, i dret a la salut i a la seguretat a la vida i a la feina.

modernitzat les estructures per anticipar-se i fer front a la canviant realitat econòmica. Degut a les seves reduïdes dimensions i gran exposició relativa al comerç mundial, aquestes economies han desenvolupat programes d'assistència pública i unes fortes infraestructures de negociació social que impliquen els sindicats com a mitjà per gestionar el canvi econòmic. Tenint en compte que el futur de les economies més grans d'Europa passa per esdevenir més integrades en l'economia global, cal extreure algunes conclusions òbvies. Hi ha una alternativa contrastada i pràctica al neoliberalisme.

La reforma econòmica és del tot necessària a Europa, però hauria de començar amb el següent reconeixement: en els països on ha existit una voluntat de reduir els costos no relacionats amb els salaris, de crear associacions socials i d'adoptar sistemes de benestar que tenen per objectiu una major adaptabilitat i incentivar el treball, el model social europeu ha

El govern
laborista britànic
pot estar realment
orgullós del seu historial en la
creació de llocs de treball, en
l'expansió de l'economia, la
reducció de la pobresa i la
millora dels serveis públics.
Però hauria d'estar més
disposat a reconèixer l'abast
fins on han evolucionat aquests
èxits de manera intel·ligent a
altres països d'Europa.

demonstrat que encara és capaç de combinar bé mecanismes desenvolupats de protecció social amb millores en la productivitat i uns nivells elevats i sostinguts de creixement i ocupació. L'Agenda de Lisboa adoptada per la Unió Europea està seguint el seu curs, però calen més esforços per augmentar la proporció d'uropeus econòmicament actius, impulsar la inversió en recerca i desenvolupament i el capital humà, promoure les habilitats i l'educació continuada durant tota la vida, i combatre l'exclusió social.

El govern laborista britànic pot estar realment orgullós del seu historial en la creació de llocs de treball, en l'expansió de l'economia, la reducció de la pobresa i la millora dels serveis públics. Però hauria d'estar més disposat a reconèixer l'abast fins on han evolucionat aquests èxits de manera intel·ligent a altres països d'Europa, especialment pel que fa a les reformes del benestar i les polítiques actives del mercat laboral. Ni la Gran Bretanya amb govern

laborista, ni cap altre país, no té el monopoli de la saviesa sobre com tenir èxit en el món modern. Per tant, existeix la necessitat d'estendre l'ús de millors pràctiques en el lliurament d'eficiència econòmica i justícia social.

Dissortadament, en mostrar-se contrari a reconèixer el caràcter europeu de moltes de les seves polítiques més populars i efectives, el govern laborista ha permès que se'l consideri, tant al seu país com a fora, com la peça que no encaixa. La postura del govern en qüestions com la Directiva de la Jornada Laboral ha creat la falsa impressió que l'estratègia de la Gran Bretanya és diferent de la de la resta d'Europa i ha provocat que s'enterboleixin els èxits positius, com ara els elevats nivells d'ocupació i del rendiment de la sanitat i la seguretat al Regne Unit. La conseqüència ha estat que es debiliti la influència de la Gran Bretanya a Europa i que es s'alimentin els sentiments de separatisme cultural que reforcen el sentiment anti-europeu al país.

Presentar Europa com un fracàs econòmic no només és erroni, sinó que debilita el suport a la integració i no proporciona una valoració realista del lloc on ens trobem en relació amb els nostres veïns més propers. Molts dels nostres veïns europeus tenen uns sectors manufacturers més grans i més forts, excedents comercials que contrasten amb el nostre dèficit comercial, un endeutament personal més reduït i una productivitat més alta. A més, molts fins i tot tenen millors serveis públics al punt d'utilització i la majoria experimenten uns nivells significativament inferiors de desigualtat social. Per tal d'aprendre, potser hauríem d'observar el debat europeu amb més curiositat i menys presumpcions de superioritat.

No es pot permetre que la política europea esdevingui una lluita competitiva entre diferents punts de vista nacionals. El model social europeu bàsic del futur ha de reflectir una síntesi del millor de cadascun, a la vegada que faciliti avenços que es corresponguin amb les preferències i condicions nacionals. En aquest procés, la Gran Bretanya té molt per oferir, però també li queda molt per aprendre.

Moltes d'aquestes qüestions són relatives a la política nacional, però Europa ha proporcionat un marc essencial per al progrés econòmic i social amb la construcció d'un mercat únic amb uns estàndards

socials mínims. Hi ha motius prou convincents perquè faci més coses, especialment a l'hora d'afrontar alguns dels reptes clau identificats per l'Agenda de Lisboa, com ara l'exclusió social, la necessitat d'uns índexs més elevats de participació econòmica i de trobar solucions per a una societat cada cop més envellida. A la llum de la seva importància a l'hora d'influir en les oportunitats econòmiques i la qualitat de vida, caldria donar prioritat especial a l'educació pre-escolar.

Ara hi ha proves ben clares que la prestació d'un servei de guarderia i l'educació pre-escolar de bona qualitat universal ajuda a millorar el rendiment educatiu i a impulsar la mobilitat social. I gràcies a que permet moltes mares trobar una feina remunerada, també ajuda a augmentar els nivells de participació econòmica, impulsar el creixement, avenços en la igualtat entre sexes, reduir la pobresa infantil i augmentar l'índex de natalitat. Tots aquests elements il·lustren la manera com la justícia social i l'eficàcia econòmica van agafades de la mà.

Diversos països europeus ja proporcionen servei de guarderia universal, i la Gran Bretanya està fent progressos en aquesta direcció, però la cobertura és irregular a la resta de llocs. La Unió Europea hauria d'establir uns estàndards mínims que cobreixin tots els estats membre. Els que ja proporcionin un servei que satisfaci aquests estàndards rebrien una devolució de les seves aportacions pressupostàries. Per a la resta, la Unió Europea assignaria finançament directe als proveïdors locals del sector del voluntariat. Això requeriria, evidentment, substancials recursos addicionals i part d'aquests es podrien trobar en les reduccions de la despesa agrícola, però els líders d'Europa necessitaran replantejar de nou tota la qüestió del pressupost de la Unió Europea per trobar els diners necessaris. Els beneficis que generaria un servei de guarderia europeu ja s'han catalogat com a interès comú. Trobar aquests recursos és, doncs, una prova de la voluntat política europea i de la seva intel·ligència econòmica.

És evident que la força del model social d'Europa dependrà en última instància del seu rendiment econòmic, i que cal donar un nou impuls als esforços coordinats per impulsar i sostenir el creixement i els índexs d'ocupació. Tanmateix, Europa no assolirà l'èxit econòmic mitjançant la desregulació dels seus

La creació de l'euro ha reduït l'exposició externa d'Europa i hauria d'haver incrementat la seva autonomia política de manera que li permetés aplicar una estratègia més expansiva. Tot i això, la clarividència política i els mecanismes de presa de decisions necessaris per aconseguir-ho fins ara no s'han donat.

mercats laborals i l'inici d'una competició per reduir els estàndards laborals. És molt necessari que es realitzin reformes addicionals del tipus adient, però no seran eficaces si se segueix passant per alt la necessitat d'augmentar els nivells estancats de demanda econòmica domèstica d'Europa.

La creació de l'euro ha reduït l'exposició externa d'Europa i hauria d'haver incrementat la seva autonomia política de manera que li permetés aplicar una estratègia més expansiva. Tot i això, la clarividència política i els mecanismes de presa de decisions necessaris per aconseguir-ho fins ara no s'han donat. El Pacte d'Estabilitat i Creixement s'ha anat relaxant gradualment en resposta a l'augment de les pressions pressupostàries (i per tant polítiques), però és fonamental que s'apliqui una estratègia més coherent i menys reactiva per a la gestió dels assumptes econòmics d'Europa.

Europa no només ha de fer valer la seva fe en un ordre mundial multilateral, sinó que ha de posar els mitjans perquè es produeixi. La majoria de prediccions de la fi de l'època unipolar se centren en l'auge de les grans economies asiàtiques.

Una possibilitat va ser defensada pel Partit Laborista fa deu anys quan va proposar l'establiment d'un Fons de Recuperació Europeu juntament amb un millor govern econòmic i la coordinació fiscal a través del Consell de Ministres d'Economia i Finances de la UE. El seu objectiu era permetre la regulació efectiva de la demanda al nivell europeu. El Parlament Europeu ha expressat idees similars per aprofitar el servei de préstec del Banc d'Inversions Europeu per finançar nous projectes d'infraestructures. Aquesta i altres opcions pràctiques per a la gestió de l'economia contracíclica s'ha de considerar un cop més si es vol que Europa assoleixi i sostingui uns nivells més elevats d'ocupació i creixement.

L'exclusió de Gran Bretanya de l'euro dificulta la capacitat de moviment del laborisme per contribuir a aquest debat. Ens trobem o no a l'eurozona, però, l'única posició racional per a Gran Bretanya és voler que l'euro sigui un èxit. L'eurozona representa, de molt, la major part del nostre comerç i molts dels nous estats membre tenen planejat unir-se a la moneda

única en els propers anys. Un major creixement i integració de l'eurozona significarà que per profunds motius polítics i econòmics, l'opció de la integració britànica ha de seguir sent una possibilitat oberta i la decisió sobre l'ingrés no es pot posposar de manera indefinida.

Les responsabilitats internacionals d'Europa

Una àrea on les esquerres democràtiques haurien de voler que Europa tingui un impacte més fort és el de la política exterior. Els actuals desequilibris en el poder global són incompatibles amb un estat global progressista i s'han de redreçar de manera prioritària. Un ordre mundial unipolar en el qual un país pugui fer valer el seu poder i satisfer els seus interessos de manera unilateral no només és incompatible amb els valors democràtics; és una font permanent d'inestabilitat internacional.

La perspectiva europea emergent de l'ordre internacional es basa en el suport al multilateralisme, el respecte del dret internacional, la governança global a través d'institucions legítimes, la solidaritat entre rics i pobres, una diplomàcia pacífica quan sigui possible i intervencions militars exclusivament quan es demostrï que són necessàries. Aquesta perspectiva avui està representada de manera inadequada al món dels negocis. Hi ho seguirà estant a menys que Europa sigui capaç de forjar una política exterior i de seguretat comuna i genuïna.

Europa no només ha de fer valer la seva fe en un ordre mundial multilateral, sinó que ha de posar els mitjans perquè es produeixi. La majoria de prediccions de la fi de l'època unipolar se centren en l'auge de les grans economies asiàtiques. En les tendències actuals, el PIB combinat de la Xina i l'Índia s'espera que iguali el dels Estats Units en vint-i-cinc anys. La Unió Europea, però, ja iguala els EUA en les dimensions de la seva economia. El seu fracàs ha estat la incapacitat de traduir-ho en un poder polític equivalent, no com a un gegant armat, sinó com a una influència cabdal en la promoció d'un comerç més just, més estabilitat, sostenibilitat mediambiental, governança democràtica, seguretat comuna i reducció de la pobresa.

El quasi-mondèg de les relacions transatlàntiques existents només pot esdevenir un diàleg real si Europa

és capaç d'aportar una veu forta i alternativa. No vull dir que Europa hauria de buscar una relació antagònica amb els EUA basada en la rivalitat, ni molt menys. És simplement apuntar que una aliança efectiva requereix una mesura d'igualtat de poder i estima. Ja no és possible que algú al Regne Unit pretengui que l'equidistància entre Europa i els Estats Units és possible. Els interessos de la Gran Bretanya a llarg termini requereixen que prioritzem les nostres relacions amb els nostres veïns més propers, abandonem qualsevol relació en la qual tinguem el paper de suplicants o còmplices i traguem partit de la nostra posició avantatjosa com a part influent d'una Unió Europea que és capaç de tractar d'igual a igual els Estats Units.

Les rígides i ineficaces estructures de política exterior d'Europa s'han de reformar i racionalitzar. La proposta del Tractat Constitucional Europeu que dos càrrecs existents (l'Alt Representant per a la Política de Seguretat i Exterior Comuna i el Comissionat d'Afers Exteriors) s'haurien de combinar a l'oficina d'un Ministre d'Exteriors Europeu en fou un component important i no hi ha motiu per suposar que contribuï al rebuig del Tractat. El Consell Europeu hauria de tirar endavant aquesta reforma tan aviat com en tingui l'oportunitat.

També hi ha d'haver, però, un canvi en els procediments de presa de decisions si volem que Europa desenvolupi un paper internacional fort. L'acord entre els vint-i-cinc estats membres sempre serà difícil pel que fa als aspectes més importants i una política exterior que estigui confinada a qüestions de segon ordre no podrà realitzar una aportació eficaç. Existeix una necessitat bàsica i essencial de distingir una política exterior única d'una política exterior comuna. Com a mínim, ha d'existir l'acord que aquells que es trobin en minoria realitzaran una abstenció constructiva i evitaran el veto en el cas de qüestions genuïnes d'interès nacional vital. Això es podria aconseguir amb un acord polític sense necessitat d'esmenar el Tractat. El principal canvi que es necessita és d'actitud. Cada estat membre ha de considerar la consecució d'una posició europea comuna com un objectiu de la política exterior en si mateix.

Europa també ha de mantenir la porta oberta a futures ampliacions. Les perspectives d'ingrés han estat un dels factors més importants a l'hora d'ajudar a realitzar

Europa també ha de mantenir la porta oberta a futures ampliacions. Les perspectives d'ingrés han estat un dels factors més importants a l'hora d'ajudar a realitzar el canvi democràtic i la reforma econòmica a Europa durant gairebé trenta anys. Seria irresponsable que la Unió Europea abandonés els països que encara lluiten per fer aquesta transició.

el canvi democràtic i la reforma econòmica a Europa durant gairebé trenta anys. Seria irresponsable que la Unió Europea abandonés els països que encara lluiten per fer aquesta transició. Ucraïna, Moldàvia i altres països de l'antiga Iugoslàvia s'han d'acollir com a membres potencials, com també Turquia. El govern d'Ankara ja ha anat més enllà que no es pensaven molts en el compliment de les normes europees. Encara li queda molt camí per recórrer, però seria un error no permetre l'ingrés de Turquia si compleix les condicions. Excloure-la per motius enganyosos de diferència cultural seria enviar un missatge horrible sobre la manca de voluntat d'Europa d'acollir la diversitat i la identitat Islàmica en particular. Una Turquia pròspera i democràtica seria un gran actiu per a Europa, a més d'un gran avantatge per a la seva gent. Les esquerres democràtiques, per tant, s'haurien d'esforçar per garantir que esdevi una realitat.

La política

s'ha mantingut

tenaçment nacional en la seva

atenció i fins i tot les eleccions

parlamentàries europees són

poc més que una oportunitat

perquè els votants donin un

petit toc d'atenció als seus

governos nacionals.

El reforçament de la democràcia europea

El rebuig del Tractat Constitucional Europeu ha deixat el debat sobre la revisió del Tractat en estat d'espera de manera indefinida. Hi ha coses, però, que encara caldria fer per aconseguir que la Unió Europea sigui més oberta i responsable. El principal problema no és fonamentalment la manca de democràcia. Els detractors de la Unió Europea potser prefereixen ignorar-ho o enterbolir-ho, però el fet legal i polític és que les decisions importants les prenen els governs electes dels estats membre, i el Parlament Europeu directament elegit acostuma a exercir el poder de codecisió, sovint examinant les decisions de manera exhaustiva. Això no suposa un dèficit democràtic greu. Els principals problemes són la manca de transparència i l'absència d'un debat polític genuí i informat a tota Europa.

El primer problema s'hauria d'afrontar mitjançant la implementació de la proposta continguda al Tractat Constitucional que obliga el Consell de Ministres a fer públiques les sessions legislatives. No es pot acceptar que la Unió Europea encara pugui aprovar lleis en secret i, tot i que les sessions obertes no siguin la resposta definitiva, podrien significar un començament important. Es faci o no això, però, els governs dels estats membre, el Consell, la Comissió i el Parlament haurien de contraure un compromís sense precedents i actiu d'informar la gent d'Europa sobre la seva naturalesa, objectius, finançament, gestió, operació i potencial de la Unió. En absència d'aquests esforços, és inevitable que hi hagi moltes sospites públiques sobre 'Europa' i s'aprofitin totes les oportunitats per alimentar els sentiments Eurofòbics.

Un segon pas seria obrir les àrees de les polítiques intergovernamentals de la Unió Europea (la política exterior i de seguretat comuna i justícia i interior) a un examen genuí. El Parlament Europeu no té facultats en aquestes àrees i actualment tampoc no hi ha una supervisió efectiva per part de les legislatures nacionals. Unes reunions conjuntes de parlamentaris europeus i nacionals tindrien la legitimitat i l'experiència suficients perquè el Consell de Ministres ho tingui en compte. Atès el ràpid creixement de la cooperació policial i en qüestions de seguretat dins del marc de la guerra contra el terror, una mesura d'aquestes característiques seria una contribució real al reforçament de la democràcia europea.

El que realment falta, però, és el sentiment que els ciutadans d'Europa estan implicats en un debat de política comuna sobre el seu futur. La política s'ha mantingut tenaçment nacional en la seva atenció i fins i tot les eleccions parlamentàries europees normalment són poc més que una oportunitat per què els votants donin un petit toc d'atenció als seus governs nacionals. Això haurà de canviar si volem que el projecte europeu torni a obtenir la legitimitat popular. Entre les opcions suggerides hi ha la de prosseguir amb la creació d'un nou càrrec de President del Consell Europeu, tal com se suggeria a la Constitució Europea, però sotmès a elecció directa a tota Europa. Seria impossible considerar una elecció així com qualsevol cosa que no fos europea, especialment si tenim en compte que els votants de la majoria d'estats membre no tindrien un candidat de la seva nacionalitat per triar.

Crear una oportunitat electoral d'aquesta mena permetria als europeus tenir un debat significatiu sobre les opcions que se'ls presenten, incloent-hi el tipus de qüestions anteriorment descrites. Finalment, es tracta que la gent d'Europa pugui arribar a sentir que la integració europea és quelcom del que formen part, en lloc d'una cosa que simplement els ve imposada.

Conclusió

El moviment laborista hauria de ser positiu en relació amb l'experiència europea i el potencial que té de fer un món millor. Tot i que la pràctica de la integració europea pot tenir mancances en aspectes específics, la creació d'un marc transnacional de govern democràtic i basat en les lleis suposa un gran avenç en el desenvolupament de la civilització humana que s'hauria de valorar. Si la Unió Europea no existís, les conseqüències de la globalització implicarien la creació de quelcom de molt similar. Les nacions d'Europa ja no es poden permetre el luxe d'actuar soles i ara tenen l'oportunitat (i els mitjans) d'actuar juntes en el seu propi benefici i per aconseguir uns progressos més generals.

A més, resulta molt clar que els valors i les preferències europees es corresponen estretament amb les que sempre han definit les esquerres democràtiques. Tal com diu l'escriptor estatunidenc Jeremy Rifkin: 'El somni europeu posa l'èmfasi en les relacions de comunitat sobre l'autonomia individual, la diversitat cultural sobre l'assimilació, la qualitat de vida sobre l'acumulació de riquesa, el desenvolupament sostenible sobre el creixement material il·limitat, el joc intens sobre l'esforç implacable, els drets humans universals i els drets de la natura sobre els drets de propietat, i la cooperació global sobre l'exercici de poder unilateral.' Només treballant de manera conjunta amb la resta d'Europa podem esperar aconseguir que aquest somni es converteixi en realitat tant al Regne Unit com en tot el continent.

La resposta als actuals problemes d'Europa no pot ser retirar-se en les polítiques d'aïllacionisme nacional o limitar la nostra agenda a la tasca solitària de crear un mercat econòmic. La gent d'Europa vol molt més que això, i a Europa, un mercat modern de creixement elevat només es pot aconseguir si té una forta dimensió social. Els europeus volen l'oportunitat de créixer en

La resposta als actuals problemes d'Europa no pot ser retirar-se en les polítiques d'aïllacionisme nacional o limitar la nostra agenda a la tasca solitària de crear un mercat econòmic. La gent d'Europa vol molt més que això, i a Europa, un mercat modern de creixement elevat només es pot aconseguir si té una forta dimensió social. Els europeus volen l'oportunitat de créixer en l'època global sense posar en perill la seva prosperitat, seguretat, llibertat i estàndards socials.

l'època global sense posar en perill la seva prosperitat, seguretat, llibertat i estàndards socials. La nostra capacitat per satisfer aquestes aspiracions sempre ha estat el test fonamental de la nostra rellevància com a moviment polític. És un repte que només podem afrontar de manera realista si formem part d'una Europa forta i políticament unida amb una agenda progressista clara.

Sobre els autors

David Clark fou assessor de Robin Cook de 1994 a 2001. Ara és assessor i comentarista polític autònom, així com un Membre de l'Equip d'Investigadors del Federal Trust. Ha escrit profusament sobre Europa, política exterior i qüestions nacionals per a diversos diaris, incloent-hi The Guardian.

Neil Kinnock és el Cap del British Council i Baró de Bedwellty al Comtat de Gwent. Anteriorment havia treballat per a la Comissió Europea com a Comissionat per al Transport des de 1995, per esdevenir Vice-president el 2004. Abans de marxar cap a Brussel·les Lord Kinnock fou líder del Partit Laborista de 1983 a 1992 i exercí com a diputat des de 1970.

Michael Leahy és Secretari General de Community. També és President del Comitè Coordinador de Sindicats de l'Acer, el Secretari dels Empleats del Consell d'Obres Europeu Corus, Secretari Honorari de la Federació Internacional de Treballadors Metal·lúrgics i membre de la Junta d'Empreses de l'Acer del Regne Unit. En Michael primer s'uní a la Confederació de Comerç del Ferro i l'Acer (que posteriorment es fusionaria amb la Unió Nacional de Gèneres de Punt, Calçat i Roba per formar Community) el 1965, i esdevingué Secretari General auxiliar el 1993.

Ken Livingstone és Alcalde de Londres des de maig de 2000 i fou reelegit el 2004. Abans d'assumir el seu càrrec com a Autoritat del Greater London, va formar part del Comitè Executiu Nacional del Partit Laborista entre 1987 i 1989, i de nou de 1997 a 1998. Fou elegit per primera vegada com a diputat laborista per Brent East el 1987 i mantingué el seient fins el 2001. Abans d'entrar al Parlament, en Ken havia format part del Consell de Greater London, així com dels Consells de Camden i Lambeth.

John Monks és Secretari General de la Confederació Europea de Sindicats i també està implicat al Consell de la Gran Bretanya a Europa, la Confederació

Internacional de Sindicats Lliures, el Consell per a l'Aprenentatge i les Aptituds, el Comitè Permanent del Ministre d'Hisenda sobre Política Monetària i Europea i és Professor visitant a l'Escola d'Administració de l'UMIST, Manchester. De 1993 a 2003 en John exercí de Secretari General per al Congrés de indicats després d'haver exercit de Secretari General Adjunt i d'haver encapçalat el Departament d'Organització i Relacions Industrials. Es va unir al Congrés de Sindicats el 1969 després de rebre el seu títol d'Història Econòmica de la Universitat de Nottingham.

Stephen Twigg es va unir al Centre de Política Exterior en qualitat de Director l'agost de 2005. Estava implicat amb el Centre de Política Exterior des de la seva creació el 1998 i des de llavors és membre de la seva Junta. Després de ser Secretari General de la Fabian Society de 1996 a 1997, l'Stephen fou elegit com a Diputat per Enfield Southgate el 1997 i reelegit el 2001. Després de la seva reelecció, fou nomenat Secretari Parlamentari del Líder de la Cambra dels Comuns, l'Honorable Robin Cook, i posteriorment fou junior minister al Departament d'Educació i Aptituds entre 2002 i 2005, assolint el càrrec de Ministre per als Estàndards Escolars el 2004. ■

Quin és el camí que té al davant l'economia europea?

➔ **Dominique Strauss-Kahn**

ex-Ministre d'economia i finances i ex-Ministre d'Indústria francès

El 'non' francès i el 'ne' holandès a la proposta de Tractat Constitucional Europeu van provocar una onada expansiva a tota Europa. Les dues nacions van rebutjar l'Europa que s'estava construint. Per sobre de tot, mostraven la seva desaprovació per una Europa massa liberal: tenien la sensació que els proporciona una protecció insuficient contra els riscos de les noves formes globalitzades de capitalisme. També van rebutjar una Europa ineficaç: que tot i que es construeix al voltant de l'economia de fet té molts problemes econòmics.

El veredicté és claríssim. La manca de creixement econòmic és crònica. Des dels anys 80 Europa ha estat una de les àrees on el creixement ha estat més lent. Entre 1980 i 2000 l'índex de creixement anual mig dels 15 països membres de la UE va ser del 2,4% comparat amb el 2,5% a Àfrica, el 3,4% als Estats Units i el 9,7% a la Xina. Només Rússia va obtenir un índex de creixement econòmic més baix, amb una caiguda anual en el PIB de l'1,9% entre 1993 i 2001. El creixement per capita del PIB a Europa també és dèbil, ja que durant el mateix període només fou de prop del 70% del dels Estats Units².

Aquest dèficit persistent és una amenaça per a la viabilitat del model europeu. El cercle virtuós que va ser un motor de creixement s'ha convertit en un cercle viciós. Els deutes han obstaculitzat el procés de redistribució social i a la vegada han perjudicat el consum i, per tant, el creixement. La protecció mediambiental també es veu afectada negativament, ja que moltes empreses no són capaces de finançar les inversions necessàries per reduir la contaminació en els seus processos productius. És per això que la millora en la qualitat del creixement, és a dir, l'assoliment de creixement sense danyar el medi ambient ha esdevingut més difícil. L'alentiment del creixement econòmic ha posat pressions, doncs, en la cohesió social i els valors d'obertura inherents al model europeu. El propi finançament de l'estat del benestar es veu amenaçat, a mesura que es redueix la capacitat de maniobra, amb l'augment de les despeses.

La primera causa de fracàs econòmic és de naturalesa microeconòmica. Europa encara no ha acabat la seva transició d'una estratègia d'imitació a una d'innovació. Aquesta transició va esdevenir necessària per la finalització en termes quantitius del procés d'equiparació de la postguerra. No sembla que sigui possible assolir més progressos a través de la reconstrucció i assimilació de les tecnologies existents (principalment americanes) i el creixement econòmic ara rau en els avenços tècnics i la innovació.

Aquesta transició també ha esdevingut necessària pels canvis en el capitalisme contemporani. L'antic capitalisme industrial es basava en una producció estandarditzada que tenia per objectiu desenvolupar un mercat de consumidors de classe mitjana, la inversió productiva en tecnologies conegudes, una mà d'obra poc qualificada i estable i el recolzament financer dels bancs. El capitalisme 'post-Fordista' actual té totes les característiques oposades: un ampli ventall de productes amb una forta innovació tecnològica

La manca de creixement econòmic és crònica.

Des dels anys 80 Europa ha estat una de les àrees on el creixement ha estat més lent. Entre 1980 i 2000 l'índex de creixement anual mig dels 15 països membres de la UE va ser del 2,4% comparat amb el 2,5% a Àfrica, el 3,4% als Estats Units i el 9,7% a la Xina.

i un valor afegit elevat, una mà d'obra mòbil i flexible i un finançament que es basa en el mercat. Aquesta transició ens ha vingut imposada per la globalització econòmica que ha posat cada vegada més els països occidentals en competència directa amb els països emergents del sud. Aquesta competència ha esdevingut insuportable en els sectors que requereixen molta mà d'obra, on els costos salarials estan deixant fora del mercat els països desenvolupats. Per als països occidentals, l'única sortida possible és una sortida "per dalt", és a dir, en l'especialització en els productes i serveis més innovadors.

Els països europeus han mantingut, però, en molts casos, uns mètodes de treball que es remunten al període de postguerra: grans indústries de producció en massa, inversió en fàbriques, concentració de l'educació als sectors primari i secundari i acords d'aprenentatge comercial, una forma particular de capitalisme en la relació entre empreses i els seus banquers, és a dir, el que es podria anomenar el model

alemany, per oposició a l'anglo-americà. En una economia dirigida per la innovació, el principal factor d'èxit és la recerca i el desenvolupament (I+D). La proporció del PIB consagrat a l'I+D a la UE dels 15 va ser molt més baix (1,9%) que als Estats Units (2,7%) o al Japó (3%). Només una quarta part de la població treballadora de l'Europa dels 15 té un títol universitari en comparació amb més d'un terç (37%) als Estats Units. El que és molt preocupant és el fet que la despesa anual dels Estats Units en educació superior és més del doble que la d'Europa (el 3% en comparació amb l'1,4 del PIB)³. Per impulsar la innovació, caldria afavorir els nous participants d'un mercat en comparació als actors existents, les dimensions dels quals constitueixen un obstacle per a l'ingrés. Les xifres de l'OCDE mostren que això no passa prou a Europa. L'augment en el nombre de llocs de treball en empreses de nova creació és molt més alt als Estats Units que no pas a Europa, amb un 12% de les grans empreses americanes (mesurades en termes de capitalització borsària) que s'han constituït en els últims 20 anys, comparat amb només el 4% a Europa⁴.

El propi desenvolupament de la comunitat europea es basava en aquesta estratègia tradicional. El mercat únic va ser concebut principalment per impulsar les economies d'escala, més que no pas per estimular la innovació amb la creació de noves empreses. Les lleis sobre la competència es dirigeixen a relacions entre les grans empreses i no estan concebudes per afavorir els nous participants. A més, només el 5% del pressupost de la Unió es destina a innovació i coneixements.

La manca de creixement econòmic a Europa també té causes macroeconòmiques. Mentre que els Estats Units han reeixit, després dels anys incerts de la dècada dels 70, a restablir l'estabilitat dels preus, sense cap cost aparent pel que fa al creixement, Europa ha instaurat una política d'estabilitat macroeconòmica que ha llastrat l'índex de creixement.

Per explicar-ho cal tenir en compte tres factors. En primer lloc, es pot atribuir al caràcter procíclic de les polítiques pressupostàries implementades pels estats membre. La seva capacitat per impulsar l'economia

en moments de recessió s'ha reduït pel pacte d'estabilitat que limita el dèficit al 3% del PIB. En segon lloc, Europa o com a mínim l'Eurozona sembla tenir una política monetària amb menys capacitat de reacció que la Reserva Federal americana. En tercer lloc, i més important, la inadequació de la política macroeconòmica europea es deriva de l'absència d'un conjunt de polítiques per a tota la Unió. Aquesta absència pràcticament total de coordinació de la política econòmica entre els estats membre de l'Eurozona tendeix a eliminar els beneficis de la moneda única. A més, aquesta situació fa que qualsevol discussió coherent amb el Banc Central Europeu resulti impossible. Aquells que ostenten el poder macroeconòmic a Europa, per tant, no treballen junts, mentre que el Departament del Tresor dels Estats Units i la Reserva Federal cooperen per decidir sobre l'estratègia macroeconòmica.

Aquesta és ara la prioritat econòmica per a Europa. Abans d'intentar relançar una Europa política per al futur, hem d'aconseguir que sigui econòmicament exitosa avui. Hem de basar el desenvolupament econòmic a Europa en la solidaritat i un creixement sostenible.

Quins són els camins que tenim al davant?

**Competència fiscal i social:
un mal que ha de desaparèixer**

Aquesta manca de creixement l'afrontarà millor Europa en el seu conjunt que no pas qualsevol dels estats membre per si sol. Els països europeus, però, han escollit acostar-se al problema de maneres diferents que els han dut a una competició per atraure activitat econòmica al seu territori nacional que es converteix en una cursa per ser el 'postor més baix' pel que fa a qüestions fiscals i legislació social. Una tàctica és reduir l'impost sobre societats, que s'ha abaixat del 50% al 33% a França en un període de 10 anys, i s'ha vist reduït a només el 25% a Alemanya i el 10% a Irlanda mentre que a Estònia ni existeix. Aquesta boja rivalitat erosiona les bases sobre les quals rau el finançament de la protecció social i les política mediambiental i podria provocar fàcilment, si no s'hi posa remei, que els països europeus abandonin el seu model de justícia social a favor d'un acostament més fort de lliure mercat.

**La inadequació
de la política**

**macroeconòmica europea es
deriva de l'absència d'un
conjunt de polítiques per a tota
la Unió. Aquesta absència
pràcticament total de
coordinació de la política
econòmica entre els estats
membre de l'Eurozona tendeix
a eliminar els beneficis de la
moneda única.**

Un desenvolupament encara més alarmant en aquesta competició per atraure els negocis és l'establiment de 'paradisos fiscals' per a les multinacionals. Alguns estats membres han atorgat a grans grups internacionals exempcions dels impostos nacionals i altres avantatges si estableixen empreses o seus financeres al seu territori nacional. Es tracta d'un fenomen purament europeu, que va portar a relocalitzacions i al desviament d'inversió dins de la Unió Europea de 15 membres. Aquests règims fiscals que només s'apliquen a 'passatgers polissons', redueixen els ingressos per impostos sense aportar cap benefici comparable als països que els implementen, ja que tots els estats membres actuen d'una manera similar.

És preocupant
que Europa
s'estigui quedant enrere
en el camp de l'I+D.

Per mirar d'estar a l'alçada,
s'ha fixat l'objectiu d'invertir
el 3% del PIB en recerca cada
any, amb l'1% al sector públic
i el 2% al sector privat.

Aquest nivell del 3%
es basa en les millors pràctiques
als països occidentals, però
s'ha de considerar com
un mínim.

Europa ha d'invertir massivament en el futur per assolir els ambiciosos objectius de l'estratègia de Lisboa

Per poder realitzar la transició cap a una economia del coneixement, Europa ha d'invertir en recerca, innovació i educació, ja que és en aquests camps on es juga la major part del seu futur. Tenint en compte els diferencials de costos entre les empreses de la UE i els seus competidors als països emergents, cap estratègia que es basi en la competència de preus no podrà tenir èxit.

Els avantatges comparatius de què gaudeixen els països emergents pel que fa als costos de producció, però, no duraran per sempre. Per exemple, el desenvolupament econòmic del Sud-Est Asiàtic

portarà gradualment a uns costos de producció que s'alinearàn amb els nivells occidentals. Les actuals estructures econòmiques de la UE han experimentat dolorosos canvis per aconseguir la transició que ara està arribant a la seva fi, però no podran resistir la infinitament més gran pressió derivada de la competència dels països amb unes poblacions tan grans com la Xina i l'Índia. Per aquest motiu, l'única estratègia viable és la de la innovació, basada en els coneixements i la re-orientació de l'activitat econòmica cap a productes i serveis innovadors. Aquesta és l'única estratègia que permetrà Europa, a l'igual que els Estats Units, realitzar els avenços tecnològics que li permetran complementar, més que no pas competir, amb el sud. És una qüestió d'urgència. Les plantes de producció i alguns serveis (centres d'atenció telefònica, comptes) ja s'estan transferint a països emergents i això podria portar en el futur a la deslocalització de les activitats de recerca i desenvolupament als països emergents per a les quals, atès el seu nivell d'inversió en educació i formació (per exemple, la Xina), proporcionen un entorn favorable.

És preocupant, doncs, que Europa s'estigui quedant enrere en el camp de l'I+D. Per mirar d'estar a l'alçada, s'ha fixat l'objectiu d'invertir el 3% del PIB en recerca cada any, amb l'1% al sector públic i el 2% al sector privat. Aquest nivell del 3% es basa en les millors pràctiques als països occidentals, però s'ha de considerar com un mínim si volem assolir les ambicions del programa de Lisboa i esdevenir l'economia més dinàmica del món l'any 2010. Actualment, els 25 membres de la UE només dediquen l'1,9% del seu PIB a la recerca. La Unió pot recuperar el terreny perdut en I+D si s'implementen tres tipus de reforma. En primer lloc, l'I+D ha d'esdevenir una prioritat en el pressupost de la UE. Europa s'ha de fixar l'objectiu clar d'esdevenir l'àrea que inverteix més en I+D. Això requereix que la UE adopti un paper molt més actiu i que reservi un pressupost equivalent del 0,25% del PIB de la Comunitat per a recerca cada any. Amb el temps, aquest esforç de tota la comunitat en recerca finançada públicament es podria anar incrementant fins que esdevingui, en termes de volum, la principal política de la UE. En segon lloc, la recerca finançada

públicament ha d'esdevenir més efectiva, i els fons s'han d'assignar correctament. La creació d'una agència de recerca europea ajudaria a augmentar l'impacte qualitatiu del finançament públic de la recerca basant l'atorgament de subvencions en criteris científics, i no, tal com encara passa avui, en consideracions geogràfiques, com ara l'expectativa que s'atorgui una bona proporció als països que més contribueixen a través de la política comunitària en I+D. En tercer lloc, a Europa s'inverteix massa poc en recerca privada. La UE podria impulsar la fixació de crèdits fiscals per a I+D i per inversions innovadores, ja que aquest és l'instrument més adient per estimular la recerca privada mitjançant una resolució del Consell Europeu, o fins i tot fixant un nivell mínim d'exempció fiscal per al conjunt d'Europa a través d'una llei marc.

Una economia d'innovació requereix, a la vegada, una inversió enorme en educació superior. Un cop la UE ha assolit la plena participació en educació secundària, ara ha de mirar d'incrementar una participació en educació superior, indispensable per provocar la transició cap a un model econòmic basat en el coneixement i la innovació. Hi ha, però, una gran diferència entre els Estats Units i Europa pel que fa a l'educació superior, ja que als EUA hi ha un 50% més de titulats que a la UE. Cap país no pot igualar els EUA en aquesta àrea per si sol. Aquesta esclatxa ve produïda pels diferents nivells d'inversió en educació superior, ja que els EUA dediquen el 3% de la renda nacional, en comparació amb l'1,4% d'Europa. Fins i tot el finançament públic és superior als EUA, l'1,4% del PIB en comparació amb l'1,1% a Europa. La ràpida consecució d'una participació massiva a l'educació universitària és un repte important per a Europa, i principalment per als estats membre individuals, ja que l'educació superior és la seva responsabilitat. La UE pot, tanmateix, ajudar a augmentar el finançament europeu en aquesta àrea. En primer lloc, establint l'objectiu a assolir a través d'una resolució del Consell Europeu: per exemple, que el 50% de la població acabi uns estudis d'educació superior. En segon lloc, invertint en una xarxa de centres universitaris d'excel·lència que puguin lluitar per esdevenir líders mundials en les seves especialitats. És raonable preveure que la UE consagrarà el 0,15% del seu PIB a una educació superior de qualitat.

La creació
d'una agència de
recerca europea
ajudaria a augmentar l'impacte
qualitatiu del finançament
públic de la recerca basant
l'atorgament de subvencions
en criteris científics, i no, tal
com encara passa avui, en
consideracions geogràfiques.

La revitalització de l'economia europea també requereix una política industrial de tota la comunitat per combatre la desindustrialització i mantenir l'atractiu d'Europa com a seu de negocis

La política industrial actualment no forma part de les competències de la Comunitat i els únics elements de la política industrial que gestiona Europa són els relacionats amb les lleis de competència. L'Europa econòmica s'ha construït d'una manera introspectiva per enderrocar les barreres nacionals i crear una única àrea econòmica europea. La globalització i els perills de deslocalització ens obliguen ara a mirar cap a fora per mantenir la competitivitat industrial d'Europa en un entorn on la competència internacional ha augmentat. Europa no es pot resignar amb la disminució gradual de tota la seva indústria, ja que posseeix potencial per créixer en el futur. Fins i tot en una economia dominada pels serveis, els beneficis de productivitat provenen de la indústria.

La política industrial actualment no forma part de les competències de la Comunitat i els únics elements de la política industrial que gestiona Europa són els relacionats amb les lleis de competència.

La pèrdua d'indústria no només significa la deslocalització, tot i que n'és la manifestació més visible i socialment dolorosa. Quan una empresa, ja sigui europea o de fora de la Comunitat, escull invertir fora d'Europa (encara que no relocalitzi una planta de producció) contribueix a la desindustrialització d'Europa. El problema, per tant, s'ha de considerar en una perspectiva més àmplia: la de la capacitat d'Europa com a seu de negocis per atraure la inversió internacional. En competir per aquestes inversions, Europa té tres rivals als quals ha de respondre amb estratègies diferents. Contra la competència dels països emergents, Europa ha d'invertir en coneixement. Per competir contra les economies desenvolupades, i especialment contra els Estats Units, cal modificar el dret comunitari sobre competència de manera que es puguin formar uns

actors europeus amb la massa crítica necessària al mercat mundial i no només mantenir la competència entre empreses europees a cada segment de mercat nacional. Contra la competència de l'interior de la pròpia Europa, la llei ha de prohibir uns règims fiscals injustos ampliant el principi d'igualtat de tracte, que prohibeix la 'discriminació negativa' que es deriva de la discriminació positiva inherent en aquests règims.

La transició cap a una economia d'innovació requereix que el mercat únic esdevingui més dinàmic. Això es pot aconseguir a través de tres tipus de reforma: la primera, s'ha de facilitar l'entrada de noves empreses al mercat, ja que els nous participants o les empreses de nova creació aporten innovació. Això implica un replantejament de les polítiques europees sobre regulació del mercat i competència que no foren dissenyades amb aquesta finalitat. La segona, el mercat únic s'ha de complementar amb un mercat laboral genuïnament unificat. La tercera, la unitat física del mercat únic s'ha de reforçar. Els costos de millorar les xarxes de transport europeu s'han estimat en 500 bilions d'Euros en els propers 10 anys, o 50 bilions d'Euros l'any. La Unió Europea podria cobrir entre una quarta part i la meitat d'aquesta despesa. Això implicaria que la proporció del pressupost comunitari gastat en infraestructura pujaria a entre el 0,125% i el 0,25% del PIB en comparació amb els nivells actuals que es troben per sota del 0,1%.

La revitalització de l'economia europea també requereix la reforma del nostre marc macroeconòmic, és a dir, l'establiment d'una política econòmica gestionada de manera activa

En l'àmbit macroeconòmic, les errades de la gestió de l'Eurozona ara esdevenen òbvies: una política pressupostària procíclica, la relativa manca de dinamisme en la política monetària i l'absència d'un conjunt de polítiques comunes. La dèbil reacció a l'augment del valor de l'Euro n'és un exemple recent. Aquestes errades atien el desencant que sent un nombre cada vegada més gran de ciutadans europeus pel que fa a la moneda única. No n'hi haurà prou d'ajustar els instruments de la política econòmica a l'Eurozona, la filosofia subjacent a la gestió macroeconòmica europea també ha de canviar. Que

la seva gestió fins ara hagi estat coordinada amb tan poc rigor és una conseqüència que la UE s'ha acontentat amb una mena de 'pilot automàtic' basat en una sèrie de normes aplicades mecànicament, especialment pel que fa a la política pressupostària. Tot i que era necessària durant el període de convergència de les economies europees i absolutament vital per evitar l'excés de despesa, aquesta forma de gestió no resulta adient quan l'objectiu és restaurar el creixement i desenvolupar el mercat laboral. Una coordinació més estreta de la política econòmica, per tant, ha esdevingut inevitable. És el moment, doncs, de reformar el marc macroeconòmic de la UE i de reforçar les normes mitjançant un control polític actiu.

Això també és aplicable a la política pressupostària. La debilitat de l'actual govern econòmic de l'Eurozona es deu en gran mesura a l'estatus informal de l'Eurogrup (el fòrum que reuneix els ministres de finances dels països que han adoptat l'Euro). Com que no pot prendre una decisió amb caràcter legal, el seu paper de coordinació mai no s'ha desenvolupat realment, fet que provoca una manca de direcció per a l'Eurozona. Tampoc no té una estratègia pressupostària comuna ni un diàleg eficaç amb el Banc Central Europeu. Aquesta deficiència provoca una debilitat evident: un conjunt de polítiques comunes inadequat, uns tipus de canvi dictats pel dòlar i l'absència d'un front unit i una veu forta per a l'Eurozona davant la resta del món. S'ha de donar a l'Eurogrup l'estatus institucional formal amb plens poders legals per decidir la política econòmica de l'Eurozona, introduint la consulta sobre la política pressupostària i canviària i el diàleg amb el Banc Central Europeu per definir el conjunt de polítiques i preparar unes posicions comunes sobre aquestes qüestions en els fòrums internacionals. També necessita una presidència estable on el president electe exerceixi de ministre de finances europeu.

Una gestió més activa de la política monetària també és necessària ja que el Banc Central Europeu actua com a fre al creixement degut a la seva preocupació per l'estabilitat dels preus. Els objectius de creixement i creació del llocs de treball es podrien intentar aconseguir sense modificar els estatuts i en cooperació amb altres bancs centrals.

La modificació dels estatuts del Banc Central Europeu enviaria, però, un fort missatge des del punt de vista polític. No significaria la revocació del seu status independent, que ara és comú a totes les democràcies importants. La revisió acabaria incloent als estatuts el fet que cal tenir en compte el creixement econòmic i la creació de llocs de treball. Això els alinearà amb els de la resta de països occidentals, especialment la Reserva Federal Americana i el Banc d'Anglaterra, que han demostrat la seva efectivitat.

**Conclusió:
cal crear les condicions per a un desenvolupament que beneficiï el conjunt d'Europa**

Aquestes són les principals propostes per impulsar l'economia europea: invertir massivament en el futur; establir una política industrial europea comuna; fixar una governança econòmica atorgant l'estatus institucional formal a l'Eurogrup; garantir que el Banc Central Europeu assumeixi els objectius de creixement i la creació de llocs de treball.

Aquest impuls és essencial, ja que sense creixement és impossible mantenir el nivell de protecció social que és el tret distintiu del model europeu. Les reformes que he suggerit facilitaràn la transició cap a una economia del coneixement i revitalitzaran la filosofia de la gestió macroeconòmica a Europa i, així, constituïran un fonament sòlid per al creixement sostenible i el desenvolupament en benefici de tots els països d'Europa.

1 Xifres extretes de World Economic Outlook publicat per l'FMI el 2002.

2 Xifres extretes de la base de dades d'AMECO de la Comissió Europea.

3 Font: OCDE, Education at a glance

4 Font: An agenda for a growing Europe – Informe elaborat per un grup d'experts independents com a resultat d'una iniciativa del President Prodi i presidit per André Sapir de juliol de 2003

Com superar la Crisi Europea?

● Massimo D'Alema

Membre del Parlament Europeu i antic Primer Ministre Italià

Europa passa per moments difícils. Els resultats dels referèndums a França i Holanda han dificultat el procés de ratificació de la Constitució Europea i l'opinió pública a tots els països de la Unió Europea cada cop es mostra menys entusiasta amb Europa.

Molts han interpretat aquest rebuig com una reacció en contra de l'ampliació. Durant algun temps, el debat polític ha estat dominat pel plomier polonès, el lampista polonès. Tanmateix, els motius reals són molt més complicats. Uns temors d'origen completament diferents han provocat l'oposició a Europa. A països com ara França, on la immigració massiva des del Magreb ha suscitat tensions, la possible admissió de Turquia a la Unió Europea es percep com un risc d'una expansió encara més gran de l'Islam per tota Europa. Alguns creuen que hi ha hagut una reducció progressiva en els drets socials fonamentals que està directament relacionada amb la Unió Europea, mentre que altres temen una pèrdua d'identitat nacional.

Les tragèdies del terrorisme han alimentat i reforçat aquests temors, portant a noves polítiques nacionalistes. A més, l'ampliació mostra la debilitat institucional de la Unió Europea, posant de manifest la inadequació dels seus mecanismes de presa de decisions. És evident, per exemple, que un sistema de vot per unanimitat no pot garantir la governança d'una Unió de 25 membres, i potser la Unió Europea hauria d'haver tingut més coratge i iniciar una revisió institucional abans de qualsevol ampliació. El procés d'ampliació ens obliga a enfrontar-nos a la qüestió de les fronteres exteriors: la Unió Europea no es pot expandir de manera indefinida, envaint els continents veïns, però esperem que aquests també es puguin beneficiar de la integració.

L'expansió d'Europa suposa l'expansió de l'estabilitat, la pau, la democràcia i el respecte pels drets humans. Turquia n'és un bon exemple. Està fent avenços en el respecte dels drets de les minories, l'abolició de la pena de mort, la prohibició de la tortura i els drets de les dones. Ha iniciat un procés extraordinari de civilització amb l'objectiu d'entrar a la Unió Europea. Perquè tot això sigui possible hem de crear uns mecanismes que permetin a alguns països (països que ni tan sols no esdevindran membres de la UE) ampliar la seva relació amb Europa. Això vol dir crear unes relacions encara més fortes i no només mitjançant la creació de tractats comercials. D'aquesta manera, aquests països tindran l'oportunitat de beneficiar-se dels avantatges de la Unió Europea.

Actualment no existeix un nivell intermedi entre la plena pertinença i el Tractat d'Associació. Si existís un nivell així permetria un grau variat de relacions que serien molt útils a l'hora d'afrontar situacions com ara la dels Balcans i la de l'Orient Mitjà.

En el passat, molts han proposat l'ingrés d'Israel a la Unió Europea. Crec que seria millor centrar-se en una relació especial entre Europa i alguns països de la regió com, per exemple, Palestina, el Regne de Jordània i la mateixa Israel; això també evitaria un major aïllament d'Israel. Europa no només garantiria el desenvolupament i la integració, sinó també les necessitats de seguretat de la regió. El model podria ser l'OTAN i la seva 'Associació per la Pau' dissenyada amb els països de l'antiga Unió Soviètica: no han esdevingut membres, però han creat una cooperació estable en qüestions de seguretat.

L'ampliació pot ser una oportunitat per integrar països i regions amb un índex de creixement elevat, i contribuir així al desenvolupament global de la Unió Europea. També pot ser beneficiós per als nostres països, com ja han demostrat els resultats de les empreses que han invertit en nous mercats. També cal que ens preguntem per què els nostres ciutadans són tan aprensius en relació amb l'ampliació, i per què l'opinió pública ha rebutjat la idea d'una Unió més forta políticament. Les arrels d'aquesta crisi tenen dos orígens. El primer gran trencament es va produir amb la guerra d'Iraq, quan tot i que molts europeus s'oposaven a la política dels Estats Units, Europa no va ser capaç de crear una postura comuna. Va ser incapaç d'evitar la guerra o responsabilitzar als Estats Units; de fet, l'únic que es va produir va ser una coalició dels països que li donaven recolzament.

L'opinió pública europea perdé la fe quan desenes de milions de ciutadans es van manifestar per la pau i la Unió Europea es mostrà totalment impotent. Això es deu a la seva divisió interna. En aquell moment, el mecanisme es mostrà del tot ineficaç.

El segon motiu per a aquesta crisi és el fracàs de l'Estratègia de Lisboa; l'arrencada fallida d'una política que encara segueix sent el manifest reformista més valent que s'ha escrit mai a Europa. Aquest document va ser elaborat per una altra Europa que mostrava els seus colors, una Europa amb 11 governs de tendència de centre-esquerra. S'ha mantingut com una mena de llibre de somnis ja que ni els mecanismes, ni els recursos necessaris no es van arribar a definir mai: ni tan sols l'Europa de centre-esquerra va ser

L'expansió
d'Europa suposa

l'expansió de l'estabilitat, la
pau, la democràcia i el respecte
pels drets humans.

Turquia n'és un bon exemple.

Està fent avenços en el respecte
dels drets de les minories,

l'abolició de la pena de mort,
la prohibició de la tortura i els
drets de les dones.

capaç de prendre les mesures necessàries. L'explicació de la derrota del reformisme europeu i el motiu pel qual després seguís una temporada política diferent, també els trobem en la manca de coratge a l'hora d'afrontar el procés d'integració europea.

Avui aquests problemes ens obsessionen. Quan Tony Blair ens convida a crear una política de defensa comuna i a moure les polítiques cap a la innovació, està donant un pas molt important, especialment en la seva qualitat de líder d'un país que és històricament prudent envers la integració política a Europa. La presidència britànica de la Unió és el moment per mesurar realment la voluntat política d'Europa d'afrontar les qüestions més delicades i començar a buscar un acord en les estratègies financeres.

Per tal que
l'estructura de
la Unió continuï intacta és
necessari que es produeixin
millores estrictament dins
del marc legal de la Unió,
que permetin a aquells que
ho desitdin participar-hi
fàcilment.

No hi ha dubte que si la resposta a la desfeta en els referèndums és una reducció sensible del pressupost de la UE i de les polítiques comunes, llavors serà inevitable que es produeixi un augment dràstic en la manca de confiança en la Unió. Sobre aquesta qüestió, el Parlament Europeu ha aprovat, amb una majoria enorme, un document molt valent sobre les qüestions financeres a les quals s'ha d'enfrontar la UE. Es tracta d'un compromís extremadament avançat que proposa que el pressupost comú hauria de ser l'1,18% del PIB de la Unió, en lloc de l'1%. Això s'apropa molt a la proposta de Prodi. El mateix document reclama que s'acabi el xec britànic i proposa cofinançar nacionalment la Política Agrària Comuna. Es tracta d'un punt de partida molt bo per solucionar les qüestions i les preocupacions financeres i esperem que la Presidència Britànica ho consideri com la base per a un compromís avançat.

Un altre assumpte prou important al qual ha de fer front Europa en els propers mesos és com salvar la Constitució. No és descabellat reflexionar i suspendre el procés de ratificació durant un temps, ja que va quedar clar que un efecte dominó de rebuig a la Constitució seria molt probable. De totes maneres, mentre esperem que es reiniciï el procés, fóra bo permetre a aquells que senten la necessitat d'un nivell més elevat d'unitat, que utilitzessin el mecanisme existent per aconseguir-ho. Avui podem treballar per un projecte complex de cooperació reforçada que permeti a un grup de països de la Unió (en el marc de la Unió Europea), desenvolupar una integració molt intensa en qüestions específiques, tal com va succeir amb l'euro. Per tal que l'estructura de la Unió continuï intacta és necessari que es produeixin millores estrictament dins del marc legal de la Unió, que permetin a aquells que ho desitgin, participar-hi fàcilment. Resulta evident que la primera qüestió possible per a una cooperació reforçada serà de tipus econòmic.

Existeix la necessitat d'una utilització flexible del pacte d'estabilitat per tal de facilitar una resposta política a la crisi econòmica. Això seria encara més efectiu si s'apliqués per grans programes d'inversió europeus, que seria millor que retornar als governs nacionals individuals uns marges més alts de flexibilitat en el pressupost. La despesa de dèficit no resol el problema de la competitivitat europea; necessitem invertir en aquelles qüestions que limiten realment la nostra competitivitat. En primer lloc hem d'afrontar el reduït índex d'innovació i després treballar en un canvi qualitatiu a l'economia europea. El Fons Monetari Internacional diu que l'impacte de l'economia xinesa en un nivell global farà que els nostres productes elaborats perdin competitivitat, a la vegada que augmenta la demanda global de serveis qualificats, articles de luxe i innovació tecnològica. Els països més avançats que es troben en posició d'afrontar aquesta demanda aprofitaran al màxim aquesta situació. La Xina podria ser un avantatge per a nosaltres si observem amb valentia els desigs dels seus consumidors, ja que hi ha prop de 200 milions de persones que cada vegada estan més interessades en béns d'origen estranger. El problema de la competitivitat d'Europa (i encara més la d'Itàlia) és

la manca de renovació del seu model de desenvolupament, cosa que provoca l'absència d'inversió en innovació i recerca. Tot això podria ser molt més efectiu si s'implementés a través d'un programa europeu coordinat, més que no pas atorgant marges a les polítiques nacionals. La primera gran cooperació reforçada podria ser en aquestes qüestions, començant a l'Eurozona i centrant-se en la integració dels impostos i les polítiques pressupostàries.

Una altra qüestió clau hauria de ser la defensa comuna i, per tant, la política exterior comuna. El primer grup el podrien formar els països del Pacte de Saint Malo: Gran Bretanya, França i Alemanya (Itàlia s'hi podria unir fàcilment). Les polítiques de defensa comuna no només impliquen decisions al nivell militar, sinó també la integració de les polítiques industrial i de recerca. És absurd que cada país europeu inverteixi en cadascun dels àmbits d'especialització. Això provocaria una despesa enorme i sempre seguiria sent molt inferior al sector militar i de defensa dels Estats Units. Les polítiques de defensa (i exterior) i econòmica, són dos sectors en els quals una major cooperació podria desembocar en l'anomenada geometria variable, en la mesura que fan referència a dos grups diferents. Els països fundadors es podrien concentrar en projectes de cooperació reforçada.

En el futur, si sorgeix l'oportunitat, la qüestió del Tractat Constitucional s'hauria de revisar. El temps requerit per a la ratificació es podria ampliar (per exemple podria acabar després de les eleccions presidencials franceses), ja que, evidentment, és molt difícil que un govern dèbil recentment derrotat torni i s'enfronti a un referèndum sobre la mateixa qüestió. És raonable, però, esperar que un nou president pugui demanar al poble francès que voti sobre una versió més lleugera del tractat, sense els apartats tècnics. Un Tractat Constitucional reduït a la primera i la segona part, el que serien essencialment els principis de la Carta de Niça i les normes bàsiques per al funcionament de les institucions. Les parts més controvertides es retallarien, els països que ja l'hagin ratificada no necessitarien una altra votació, mentre que es podria convocar als que encara no han votat a ratificar un text diferent; sense els apartats en els quals se centren els defensors del 'No'. Aquesta podria ser una manera de permetre Europa començar de nou el 2007.

Un altre assumpte prou important al qual ha de fer front Europa en els propers mesos és com salvar la Constitució. No és descabellat reflexionar i suspendre el procés de ratificació durant un temps, ja que va quedar clar que un efecte dominó de rebuig a la Constitució seria molt probable.

El procés de reforçament europeu es podria reiniciar ara, però necessitem la força per afrontar qüestions complicades i prendre decisions arriscades. Per recolzar els lideratges rellevants per a aquest procés, cal que els moviments polítics i d'opinió comencin a cooperar i a donar impuls a aquest procés. És necessari que els partits europeus d'esquerres tinguin un paper important en el procés i a l'hora de convèncer els líders d'aquest repte.

Per a nosaltres és prioritari que Itàlia torni a entrar al grup que lidera el procés d'integració europea, de fet, és possible que Europa sigui l'assumpte que ens permeti tornar al govern.

L'Observatori de la Socialdemocràcia Europea

vol ser un espai de difusió de les idees i les opinions d'analistes i responsables polítics socialistes i socialdemòcrates d'arreu d'Europa. La Fundació Rafael Campalans, que ja participa en els debats organitzats pel *Forum Scholars for European Social-Democracy*, que coordianats per la Fundació Friedrich Ebert reuneixen cada any representants de la majoria de fundacions i centres de pensament socialista i socialdemòcrata d'Europa, vol amb aquesta publicació donar regularitat a la difusió de les idees que aquests centres produeixen. L'objectiu d'aquest *Observatori* és fer un seguiment del debat que s'està produint sobre la necessitat de definir un nou programa reformista dels socialistes i socialdemòcrates, tant a nivell nacional com europeu. Un debat que no només ens afecta, sinó sobre el qual hem de procurar influir en tant que socialistes catalans i espanyols.

Fundació
Rafael Campalans

Via Laietana, 38 pral 1ª Tel 93 319 54 12 Fax 93 319 98 44
frc@fundaciocampalans.com 08003 Barcelona